

Høringsinstansene jf. liste

Deres ref:
Vår ref: 2017/186794
Dato: 29.8.2018
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

HØRING

- Forslag til endring av forskrift om kontrollområde for pankreassykdom (PD) i Flatanger, Fosnes, Namsos, Nærøy, Vikna, Leka, Bindal, Brønnøy og Sømna kommuner i Nord-Trøndelag og Nordland

Hovedinnhold i forskriftsutkastet

Det er viktig å sikre at PD-smitte ikke transporteres ut av overvåkingssonen i kontrollområdet til området nord for kontrollområdet. Regelverket stiller i dag ikke krav om godkjent transport, noe som kan medføre at smitte spres nordover uten at Mattilsynet er kjent med oppdretters planer for transporten.

Vi foreslår derfor å endre gjeldende forskrift ved å tilføye en ny § 11 med et forbud mot å føre fisk fra akvakulturanlegg i overvåkingssonen ut av sonen nordover, uten tillatelse fra Mattilsynet. Forbudet vil også gjelde flytting av fisk til slakterier.

Bakgrunn for forslaget

Fiskeysykdommen pankreassykdom (PD) er en tapsbringende sykdom for oppdrettsnæringen, og medfører betydelig nedsatt fiskevelferd. Viruset er svært smittomt, lever i sjø i opptil 30 dager og kan forflytte seg sjøveien opp til 50 km. SAV-viruset kan finnes i fisken i flere måneder før screeningprøver avdekker at fisk er smittet. Infektiv dose er lav, og et lite antall virus er nødvendig for å gi sykdom hos fisk. Sykdommen er vanskelig å bekjempe.

Kontrollområdet som er etablert i Flatanger, Fosnes, Namsos, Nærøy, Vikna, Leka, Bindal, Brønnøy og Sømna kommuner ligger i overvåkingssonen i nasjonal PD-forskrift, og er hjemlet i denne forskriften, FOR-2017-08-29-1318. Det følger av formålsbestemmelsen i nasjonal PD-forskrift at formålet med forskriften er å redusere konsekvensen av pankreassykdom (PD) i PD-sonen, hindre at PD etablerer seg i overvåkingssonene, og å begrense utbredelse av de enkelte subtypene av Salmonid alphavirus (SAV).

Som en følge av at det ble påvist PD på flere lokaliteter nord for PD-sonen, i overvåkingssonen, ble det i 2017 opprettet en kontrollområdeforskrift for å bekjempe utbruddene og hindre at PD-smitten spredte seg lenger nord.

Mattilsynet har med gjeldende regelverk ikke muligheten til å risikovurdere transportene som går ut av overvåkingssonen i kontrollområdet og nordover, og pålegge tiltak der det er nødvendig. Det er problematisk av hensyn til risiko for spredning av smitte nordover fra kontrollområdet. Kontrollområdet ligger i overvåkingssonen for PD, der det skal hindres at PD etablerer seg. Det tiltaket som Mattilsynet nå foreslår å innføre, er at oppdrettere søke i forkant av transport som er planlagt å skulle gå ut av overvåkingssonen i kontrollområdet og nordover til overvåkingssonen i nasjonal PD-forskrift. Slik kan vi gjøre en vurdering av risiko for smittespredning knyttet til hver enkelt transport. På denne måten mener vi at formålet i nasjonal PD-forskrift om å hindre at PD etablerer seg i overvåkingssonen ivaretas på en tilstrekkelig god og forsvarlig måte. Vi mener også at vi gjennom slike søknader og saksbehandling vil oppnå at transport ut av overvåkingssonen nordover, som medfører uakseptabel høy risiko for smitte forhindres eller gjennomføres i tråd med pålagte tiltak.

Mattilsynet har gjennom § 11 i kontrollområdeforskrift for PD kompetanse til å pålegge tiltak overfor transportør av akvakulturdyr til eller fra anlegg i overvåkingssonen. Mattilsynet har også kompetanse til å gripe inn og stanse planlagte transport. Grunnen til at vi foreslår denne forskriftsendringen, er at Mattilsynet trenger informasjon om planer om transport nordover, ut av overvåkingssonen. Dette skal gi myndighetene mulighet til å regulere transport som er forbundet med risiko høyere enn terskelen matloven § 19, første ledd, setter for nødvendig aktsomhet.

For å gjennomføre § 11 slik den står i dag, må vi ha kunnskap om at transport planlegges. I tillegg til å pålegge tiltak knyttet til gjennomføring av transport, har vi også behov for å kunne stoppe transport som ikke er smittesig forsvarlig eller som innebærer en uakseptabel høy risiko for smitte. For å i det hele tatt kunne vurdere om transporten innebærer en smitterisiko over det akseptable, må Mattilsynet gjøres kjent med planlagte transport.

Generelle vedtak som retter seg mot en ubestemt krets skal gis i forskrift og ikke enkeltvedtak. Dette gir større forutsigbarhet for næringen og bedre mulighet til planlegging. Klare krav i forskrift vil også redusere Mattilsynets behov for å stoppe planlagte tiltak på kort varsel og kan forenkle forvaltningens saksbehandling og ressursbruk. Vi foreslår derfor å endre forskriften ved å tilføye en ny paragraf under kapittel III om Tiltak i overvåkingssonen.

Innholdet i forskriftsutkastet

Vi foreslår å tilføye en ny paragraf i forskriftens kapittel III om Tiltak i overvåkingssonen med overskriften «Krav om tillatelse for å føre fisk nordover».

Endringsforslaget medfører at det innføres et forbud mot å føre fisk fra akvakulturanlegg i overvåkingssonen ut av sonen nordover, uten tillatelse fra Mattilsynet. Forbudet gjelder også flytting av fisk til slakterier.

Begrunnelsen for forskriftsendringen er behovet for informasjon for å kunne gjennomføre overvåking, tilsyn og kontroll. For å beskytte den nordlige overvåkingssonen i nasjonal PD-forskrift som hittil ikke har hatt PD-utbrudd, må smittespredning nordover fra kontrollområdet unngås. Noen anlegg i kontrollområdet kan ha en smittestatus som er sammenlignbar med anlegg innenfor den nasjonale PD-sonen, mens andre anlegg i kontrollområdet kan ha en smittestatus som er sammenlignbar med anlegg i PD-frie områder. Det er derfor vi foreslår en søknadsplikt, og ikke et absolutt forbud.

Saksbehandling av søknader etter den foreslåtte bestemmelsen

Mattilsynet vil saksbehandle hver enkelt søknad konkret opp mot risiko for spredning av PD-smitte nordover basert på sannsynligheten (risikoen) for at PD-smitte har nådd anlegget og

sannsynligheten (risikoen) for at den eventuelle smitten spres nordover med transport av fisk. Hjemmelsgrunnlag for å behandle søknadene er forskriftens § 14 og matloven § 19 og 23.

Faren forbundet med å flytte fisk som kan være PD-smittet nordover, ser vi på som alvorlig. Det er derfor sannsynligheten for at fisken har vært utsatt for PD-smitte, holdt opp mot konsekvensene av spredning som vil være avgjørende i vår risikovurdering.

For å finne riktig risikonivå, vil Mattilsynet innhente faglige råd fra Veterinærinstituttet.

Konsekvensutredning

De positive virkningene av tiltaket som nå foreslås innført, er at det før hver enkelt transport må gjøres en vurdering av risikoen for smittespredning, slik at smitte ikke spres ut av kontrollområdet og til overvåkingssonen i nasjonal PD-forskrift. De negative virkningene av å innføre en søknadsplikt, er at det vil være en innskrenking av oppdretters mulighet til å selv beslutte hvor slaktning av fisken skal foregå. Forslaget kan medføre at oppdrettere får avslag på søknader og dermed må finne alternative løsninger for fisken sin.

Det foreslåtte tiltaket om søknadsplikt før transport ut av overvåkingssonen i kontrollområdet og nordover, vil være til overvåkingssonen og kontrollområdeforskriften er opphevet. Søknadsplikten vil gjelde oppdretter som ønsker å transportere fisk ut av overvåkingssonen i kontrollområdet, og nordover i overvåkingssonen i nasjonal PD-forskrift. Vurderingen fra Mattilsynet vil få betydning for transportør som skal transportere fisken.

Konsekvensen av at Mattilsynet ikke saksbehandler planer om flytting av fisk ut av overvåkingssonen i kontrollområdet og nordover, er at PD-smitte i verste fall kan spres med fisken som transporteres fra overvåkingssonen i kontrollområdet og sykdommen kan introduseres i et nytt område. Det vil kunne gi langt dårligere fiskehelsestatus i nord, med tilhørende dårligere fiskevelferd og store tap for de fiskeoppdretterne som har fisk nord for kontrollområdet. Vi mener derfor at vi ikke kan oppnå den nødvendige graden av beskyttelse av nordområdene uten forskriftsendringen.

Hørings svar

Frist for å gi innspill settes til klokken 12.00 **onsdag 12.09.2018**.

Høringsinnspill sendes inn via [Mattilsynets nettsider](#). Merk innspillet med følgende saksnummer: 2017/186794.

Alle hørings svar vil bli offentliggjort.

Med hilsen

Elisabeth Wilmann
Direktør fisk og sjømat

Vedlegg:

Forslag til forskrift som endrer forskrift om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe pankreassykdom (PD) hos akvakulturdyr, Flatanger, Fosnes, Namsos, Nærøy, Vikna, Leka, Bindal, Brønnøy og Sømna kommuner, Nord-Trøndelag og Nordland